

Anexa nr. ... la ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr.
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII, TINERETULUI ȘI SPORTULUI

CLASA I

**Programa școlară
pentru**

COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

*Aprobată prin ordin al ministrului
Nr. /2012*

București, 2012

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina Comunicare în limba română reprezintă o ofertă curriculară pentru clasa I din învățământul primar. Disciplina este prevăzută în planul-cadru de învățământ în aria curriculară Limbă și comunicare, având un buget de timp de 5-6 ore/săptămână, pe durata unui an școlar.

Prezenta programă școlară a fost elaborată potrivit dezideratelor profilului de formare al copilului, profil care este determinat de domeniile de competențe-cheie, urmărind îndeosebi aptitudinile și competențele lingvistice în limba maternă. În elaborarea prezentei oferte curriculare a fost valorificată și Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți (2006/962/EC).

Curriculum-ul disciplinei este structurat conform modelului comunicativ-funcțional, axându-se pe comunicare ca domeniu complex ce înglobează procesele de receptare a mesajului oral și scris precum și cele de exprimare orală și scrisă. Actuala programă școlară situează în centrul preocupării sale învățarea activă, centrată pe elev. Învățarea nu este un proces pasiv, care li se întâmplă elevilor, ci o experiență personală, la care ei trebuie să participe.

În planul dezvoltării curriculare, programa disciplinei Comunicare în limba română este elaborată potrivit unor noi repere față de cele care structurează curriculumul școlar aplicat în prezent în învățământul primar. În acest sens, menționăm aplicarea unui nou model de proiectare curriculară centrat pe competențe care înlocuiește modelul de proiectare bazat pe obiective. Proiectarea curriculară centrată pe competențe răspunde cercetărilor din psihologia cognitivă, conform cărora prin competență se realizează transferul și mobilizarea cunoștințelor și a deprinderilor în situații noi. Fiind ansambluri structurate de cunoștințe, deprinderi și atitudini dezvoltate prin învățare, competențele permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe, permite:

- regândirea demersului didactic din perspectiva profilului de formare al elevului care finalizează clasa a II-a;
- orientarea către latura pragmatică a aplicării programei școlare prin accentuarea scopului pentru care se învață, precum și prin accentuarea dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

În clasa I, potrivit prezentei programe școlare, elevii continuă studiul Comunicării în limba română, început în clasa pregătitoare. Comparativ cu clasa pregătitoare, studiul disciplinei în clasa I asigură o dezvoltare progresivă a competențelor, precum și a celorlalte achiziții dobândite de elevi. Valorifică, de asemenea, experiența specifică vârstei elevilor, prin accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale și acționale ale formării personalității elevilor. Prezentată sintetic, valoarea adăugată adusă de studiul disciplinei Comunicare în limba română în clasa I, comparativ cu clasa pregătitoare, constă în următoarele aspecte:

- trecerea, în formarea competențelor specifice, de la sesizarea semnificației unui mesaj scurt, pe teme familiare și oferirea de informații referitoare la sine și la universul apropiat prin mesaje scurte, în clasa pregătitoare, la sesizarea semnificației unui mesaj pe teme accesibile și relatarea unor evenimente familiare, prin intermediul unor mesaje simple, în clasa I;
- dezvoltarea abilităților de citit-scris prin saltul de la familiarizarea cu literele de tipar și recunoașterea - reproducerea globală a cuvintelor, în clasa pregătitoare, la recunoașterea unor cuvinte și enunțuri scurte, scrise cu litere de tipar sau de mână și reproducerea unor mesaje simple în contexte familiare de comunicare, la clasa I;
- creșterea complexității activităților de învățare, integrate strategiilor didactice, în care se formează competențele specifice în clasa I, în raport cu clasa pregătitoare.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Recomandări privind conținuturile și sugestii metodologice

Competențele generale sunt competențele disciplinei Educație pentru societate, dezvoltate pentru ciclul achizițiilor fundamentale.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt corelate cu exemple de activități de învățare. Exemplele de activități de învățare constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor.

Sugestiile metodologice includ: conținuturi ale învățării, strategii didactice, proiectarea activității didactice, precum și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

Elementele marcate prin asterisc (*) și corp de literă italic se adresează claselor ai căror elevi studiază disciplina Comunicare în limba română într-un buget de timp de 6 ore/săptămână.

Competențe generale

- 1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute**
- 2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare**
- 3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute**
- 4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei I vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei I se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
1.1. Sesizarea semnificației globale a unui mesaj scurt, pe teme accesibile, rostit cu claritate	<ul style="list-style-type: none"> - selectarea unei imagini dintr-un set, pentru a indica despre ce este vorba în mesajul audiat - oferirea de răspunsuri la întrebarea: <i>Despre ce este vorba... (în acest fragment de poveste/în acest text?)</i> - realizarea unui desen care corespunde subiectului unui text audiat - reprezentarea prin mișcare/ mimă a subiectului - oferirea de replici la enunțuri care testează înțelegerea globală a textului - recunoașterea unor enunțuri care nu au legătură/ nu se potrivesc ca sens cu textul audiat - selectarea unor enunțuri simple, scrise, care exprimă mesajul textului audiat, dintr-o pereche de enunțuri date - formularea unor titluri potrivite textului audiat - executarea unor comenzi/instrucțiuni/reguli de joc care corespund mesajului transmis verbal de diferiți emițători, adulți sau copii - ghicitori - redarea pe scurt a informațiilor desprinse din secvențe de text audiat
1.2. Recunoașterea unor detalii dintr-un mesaj rostit cu claritate	<ul style="list-style-type: none"> - numirea personajelor/personajului unui text audiat - oferirea de răspunsuri la întrebări de genul: Cine? Ce? Când? Unde? Cum? De ce? - formularea orală de răspunsuri la întrebări despre conținutul unui mesaj/ text audiat - identificarea enunțurilor adevărate/false referitoare la textul audiat - completarea orală a unor enunțuri cu elemente de detaliu din textul audiat - identificarea elementelor de detaliu dintr-un text audiat care se regăsesc într-o ilustrație corespunzătoare textului - sesizarea unor elemente de detaliu omise din ilustrațiile corespunzătoare unor texte audiate - asocierea unor imagini/enunțuri cu informațiile desprinse din discuțiile cu colegii - reformularea unor enunțuri cu adăugarea/eliminarea de detalii - stabilirea de asemănări/deosebiri de detaliu între personajele și/sau întâmplările prezentate în povestirile audiate
1.3. Identificarea cuvintelor din enunțuri rostite cu claritate	<ul style="list-style-type: none"> - numărarea cuvintelor din enunțuri de 3-5 cuvinte - marcarea cuvintelor discriminate în enunțuri audiate prin convenții prestabilite: băți din palme, poziționarea de jetoane, simboluri grafice etc. - stabilirea poziției și a ordinii cuvintelor din enunțuri de 3-5 cuvinte - dezvoltarea sau simplificarea unui enunț prin adăugare, respectiv eliminare de cuvinte - schimbarea ordinii cuvintelor în enunț, fără a schimba mesajul transmis - punerea în corespondență a unui cuvânt dintr-un enunț cu imaginea potrivită
1.4. Identificarea sunetelor și a silabelor în cuvinte clar articulate	<ul style="list-style-type: none"> - jocuri de pronunție a cuvintelor care încep/ se termină/ conțin un anumit sunet - jocuri de tipul: "Cuvinte alintate", "Eu spun una, tu spui multe", „Eu spun ceva, tu spui opusul”, "Telefonul fără fir" - numărători melodice însoțite de mișcare - despărțirea cuvintelor în silabe - analiza și sinteza fonetică a cuvintelor și silabelor - numărarea silabelor unui cuvânt și reprezentarea lor prin simboluri/

	<p>semne/ jetoane/gesturi/bătăi din palme</p> <ul style="list-style-type: none"> - rostirea cuvintelor pe silabe în numărători sau jocuri - stabilirea poziției unui sunet în silabă/cuvânt - reprezentarea prin simboluri sau marcarea prin semne/ mișcări/ jetoane a sunetelor dintr-o silabă/ dintr-un cuvânt - jocuri de pronunție a cuvintelor care încep/ se termină cu un anumit sunet/o anumită silabă - schimbarea sensului unui cuvânt prin schimbarea unui sunet - identificarea unor cuvinte date după criterii precum: număr de sunete, sunet inițial, sunet final etc. - jocuri de tip „Fazan”
1.5. Manifestarea curiozității față de receptarea semnificației mesajelor orale, în contexte de comunicare cunoscute	<ul style="list-style-type: none"> - formularea orală a unor întrebări sau solicitări cu scopul înțelegerii unui mesaj oral în dialoguri reale sau simulate - jocuri de rol de tipul vorbitor - ascultător, folosind păpuși pe deget, pe mână, marionete, măști etc - -audierea unor povești și povestiri citite, înregistrate sau povestite de adulți sau de către copii - emiterea de predicții asupra derulării evenimentelor dintr-un text audiat - activități de tipul „tu ești ecoul meu” (reproducerea unor mesaje formulate cu intonație de adult sau copii) - activități de tipul „știrile zilei”, în care copiii ascultă întâmplări/evenimente povestite de copii sau adulți - -vizionarea unor scurte secvențe din emisiuni și filme pentru copii și discutarea lor - conversații pe teme de interes pentru copii - rezolvarea unor probleme la jocurile pe computer, în care instrucțiunile sunt oferite verbal - memorări și recitări de poezii - vizionarea unor spectacole de teatru pentru copii - jocuri de rol: „De-a profesorul”; „La magazin”; „La doctor” etc.

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei I vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei I se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
2.1. Articulația de enunțuri simple, folosind accentul și intonația corespunzătoare intenției de comunicare	<ul style="list-style-type: none"> - formularea unor enunțuri proprii folosind cuvinte date - utilizarea formulelor specifice în situații concrete de tipul: invitație, urare, solicitare, prezentarea unor scuze etc. - oferirea de informații despre sine, despre familie, colegi, despre activitățile preferate etc., folosind enunțuri simple - formularea orală de întrebări și răspunsuri la întrebări referitoare la diverse teme din sfera de interes a copiilor - formularea de întrebări prin care se solicită lămuriri sau informații - exersarea unor formule de adresare, de solicitare, de mulțumire, adaptate interlocutorului - formularea de descrieri succinte ale unui personaj, ale unui loc pe baza unui suport vizual etc. - relatarea unor evenimente semnificative din viața proprie sau din activitatea școlară/a clasei - repovestirea clară și cu intonație a unui text audiat - enumerarea unor reguli de joc, a unor norme ale clasei - descrierea unui joc (reguli, mod de desfășurare); - formularea de enunțuri pe baza unei imagini/suite de imagini sau folosind cuvinte date - dialoguri în pereche sau în grupuri mici pe teme familiare reale sau imaginate - jocuri de rol - exerciții de dicție

	<ul style="list-style-type: none"> - jocuri muzicale
2.2. Relatarea unor evenimente familiare, prin intermediul unor mesaje simple	<ul style="list-style-type: none"> - formularea de enunțuri simple, corecte, coerente, referitoare la activitățile desfășurate - transformarea unor enunțuri prin înlocuirea unui cuvânt selectat cu un altul (sinonim, antonim, diminutiv al acestuia) - exprimarea propriei păreri în legătură cu fapte sau situații familiare - discuții privind comportamentul personajelor; evidențierea unor modele de comportament - discuții de grup, pe subiecte familiare - completarea de enunțuri care solicită realizarea acordului gramatical, menținerea timpului verbului - formularea, completarea de enunțuri orale care să conțină comparații sau distincții între obiecte familiare - descrieri elementare (1-2 trăsături) ale unui personaj de desen animat/bandă desenată/sau persoană cunoscută (părinți, frați, surori, colegi) - descrieri/prezentări elementare ale unor activități, jocuri încheiate
2.3. Participarea la dialoguri simple, în diferite contexte de comunicare	<ul style="list-style-type: none"> - dialoguri în contexte reale sau simulate, pe teme familiare - formularea unei opinii personale referitoare la un personaj/ conduită a unei persoane/ întâmplare etc. - jocuri de rol în contexte familiare: „La telefon”, „Pregătim o serbare”, „În vizită” etc. - jocuri de tipul: „Să ne imaginăm”; „Ce s-ar întâmpla dacă ...”
2.4. Manifestarea interesului pentru exprimarea de idei în contexte familiare	<ul style="list-style-type: none"> - jocuri de recunoaștere a unor personaje, a unor povești după indicii date - concursuri de ghicitori - dramatizări ale unor povești cunoscute - formularea de previziuni în legătură cu întâmplări trăite sau auzite - realizarea și prezentarea unei „colecții” de povești audiate (album cu desene realizate de copil în urma audierii textelor, însoțite sau nu de enunțuri scrise) - conversații în grup, pe baza unui text audiat sau a unei imagini - jocuri de modificare a poveștilor audiate: schimbarea succesiunii evenimentelor, modificarea finalului, introducerea unor personaje etc. - crearea de povești orale pornind de la idei/imagini date sau desene create de copii

3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei I vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei I se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
3.1. Recunoașterea unor cuvinte și enunțuri scurte, scrise cu litere de tipar sau de mână	<ul style="list-style-type: none"> - citirea globală a unor cuvinte însoțite de imagini corespunzătoare - recunoașterea literelor mari și mici, de tipar și de mână - compunerea la alfabetarul mobil a unor silabe, cuvinte, enunțuri din 3-5 cuvinte - marcarea prin colorare, subliniere, decupare, încercuire a unor cuvinte din enunțuri scurte solicitate de cadrul didactic sau elevi - completarea unor silabe date pentru a obține cuvinte - selectarea unor silabe dintr-o serie de silabe date pentru a obține cuvinte - jocuri folosind carduri cu imagini ale unor obiecte și denumirea acestora - citirea pe silabe/integrală a cuvintelor - citirea în ritm propriu a unor scurte enunțuri care conțin cuvinte cu structură fonetică simplă, scrise cu litere de tipar sau de mână - marcarea cuvintelor care se repetă într-un text

	<ul style="list-style-type: none"> - citirea unor cărți de grup (Big-books) - citirea în perechi, citirea „în lanț”, citirea „ecou”, citirea „ștafetă”, - citirea ghidată și/sau selectivă a unor cuvinte și enunțuri - realizarea unor colaje, afișe publicitare utilizând cuvinte decupate din ziare și reviste - jocuri de tip LOTO, DOMINO, BINGO cu imagini, cuvinte sau simboluri
3.2. Desprinderea semnificației globale a unui scurt text care prezintă întâmplări, fenomene, evenimente familiare	<ul style="list-style-type: none"> - identificarea personajelor, locului și timpului unei întâmplări prezentate în textul citit - citirea unor „cuvinte cheie” - recunoașterea în ilustrații a personajelor, locului, timpului și momentului evocat - formularea de răspunsuri orale la întrebări despre conținutul textului citit - asocierea unor cuvinte/enunțuri, scrise cu litere de tipar și de mână, cu imaginile potrivite - citirea selectivă a unor cuvinte și enunțuri dintr-un text scurt - ilustrarea unor enunțuri/fragmente de text citite - analiza legăturii dintre text și imaginea care îl însoțește - identificarea titlurilor potrivite unui text/fragmente de text - stabilirea valorii de adevăr a unor afirmații enunțate despre conținutul enunțurilor/textului scurt
3.3. Identificarea semnificației unor simboluri care transmit mesaje simple din universul familiar	<ul style="list-style-type: none"> - sortarea unor semne, simboluri grafice identice - punerea în corespondență a imaginilor cu mesaje orale/scrise indicate - plasarea unor jetoane sau afișe care transmit mesaje în spațiul clasei sau al casei (reguli de conduită, aniversări ale copiilor, mesaje ale copiilor sau ale profesorului etc.) - realizarea unor mesaje, utilizând simboluri din mediul apropiat - exerciții de completare a unor rebusuri în care definițiile sunt date prin desene/simboluri - exerciții-joc de decodare a unor felicitări, invitații, scrisori, în care sunt utilizate cuvinte și simboluri - identificarea semnificației unor simboluri întâlnite în situații cotidiene: M – metrou, P - parcare, I - informații, intrare, ieșire, farmacie, trecere de pietoni, semafor etc. - prezentarea de albume personale cu fotografii sau imagini, însoțite de cuvinte/enunțuri simple
3.4. Manifestarea curiozității pentru decodarea semnificației mesajelor exprimate în limbaj vizual sau verbal, în contexte cunoscute	<ul style="list-style-type: none"> - citirea în unor cărți de grup (cărți uriașe) - prezentarea unor cărți/povești citite - memorare de poezii și ghicitori - confecționarea unor minicărți pe teme familiare (individual și în grup) - activități în biblioteca școlii - completarea unui jurnal de lectură al clasei - amenajarea și reactualizarea unui „colț al cărții” în sala de clasă - completarea unor grafice, panouri cu titluri, personaje ale textelor citite - observarea intuitivă a cărților de diverse forme, dimensiuni, grosimi, cu sau fără imagini - observarea și stabilirea de asemănări și diferențe între suporturi de lectură variate – Exemplu: carte de colorat, carte de povești cu ilustrații, carte ce conține doar text etc. - observarea amplasării imaginilor în raport cu textul - „citirea” imaginilor 3D din revistele pentru copii - jocuri de rol: „La librărie”; „Toneta cu reviste” etc. - citirea unor reviste pentru copii

4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei I vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei I se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
4.1. Reproducerea unor mesaje simple, în contexte familiare de comunicare	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea de bilete, invitații, felicitări folosind litere decupate din ziare și reviste - completarea după model, cu litere de tipar/de mână a unor enunțuri din cuprinsul unor bilete, invitații, felicitări, scurte scrisori - trasarea în duct continuu a literelor de mână prin unirea punctelor care le compun - realizarea unor afișe, etichete cuprinzând reguli de conduită, norme de lucru, îndemnuri, încurajări etc. - copierea/transcrierea unor cuvinte și mesaje simple - realizarea unor postere, pe diferite teme, în cadrul proiectelor, folosind imagini, cuvinte și enunțuri simple preluate după modele
4.2. Redactarea de mesaje scurte formate din cuvinte scrise cu litere de mână și de tipar, folosind materiale diverse	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de dezvoltare a musculaturii fine a mâinii - scrierea semnelor grafice și a literelor de mână, folosind diverse instrumente de scris (creion, carioca, stilou, pensulă, cretă) pe variate suporturi (foaie velină, foaie liniată, tablă etc.) - modelarea din plastilină a conturilor unor litere - realizarea literelor mari de tipar din figuri tangram - executarea conturului unor litere, silabe cuvinte cu degetul pe blatul mesei, în aer, pe spatele colegului, pe hârtie, cu pensula și acuarela, cu creta pe tablă, cu markerul pe coli mari, - decorarea literelor de mână și de tipar - copierea, transcrierea literelor, silabelor, cuvintelor, enunțurilor din 3-5 cuvinte menținând distanța dintre elementele grafice, dintre litere și dintre cuvinte - completarea în scris a unor litere/silabe omise din cuvinte - adăugarea unor cuvinte/semne de punctuație în enunțuri eliptice - exerciții de așezare în pagină a datei, a titlului, a alineatelor - scrierea după dictare a literelor, silabelor, cuvintelor, enunțurilor din 3-5 cuvinte - scrierea unor litere, silabe, cuvinte, enunțuri scurte cu ajutorul computerului
4.3. Exprimarea de idei și sentimente prin intermediul limbajelor convenționale și neconvenționale	<ul style="list-style-type: none"> - scrierea prin autodictare a unor silabe, cuvinte, enunțuri de 3-5 cuvinte - scrierea de mesaje diverse, utilizând cuvinte (enunțuri simple) și simboluri/desene - completarea unui jurnal personal - confecționarea unor minicărți pe teme familiare, în care se vor folosi limbaje convenționale și neconvenționale
4.4. Manifestarea interesului pentru schimbul de mesaje scrise, într-o varietate de limbaje, în contexte familiare	<ul style="list-style-type: none"> - expunerea fișelor, lucrărilor realizate în timpul activităților individuale și de grup - completarea unor rebusuri - jocuri care solicită schimbul de mesaje scrise - confecționarea de etichete, afișe, materiale necesare în activitatea zilnică - organizarea în clasă a unui colț/panou, destinat transmiterii de mesaje și informații (prin desene, cuvinte/enunțuri simple și simboluri) - pe o temă aleasă de ei sau referitoare la subiectul unui proiect - personalizarea unor modele predefinite de invitații, felicitări, scrisori (de exemplu, scrisoare către Moș Crăciun) - completarea jurnalului clasei, folosind enunțuri simple scrise de mână sau la computer, desene, fotografii, simboluri - crearea de povestiri în grup, scrise apoi cu ajutorul adultului și ilustrate de copii - confecționarea unor minicărți cu imagini, desene, text scris, simboluri, pe teme familiare copiilor - audierea de povestiri ilustrate despre istoria scrisului

CONȚINUTURILE INVĂȚĂRII

Acte de vorbire: a saluta, a se prezenta și a prezenta pe cineva, a identifica un obiect, a descrie un obiect/o persoană, a cere și a da informații, a formula o idee/o părere/o opinie, a formula o solicitare.

Dialoguri despre viața de școlar, despre familie și prieteni/colegi, despre mediul înconjurător etc.

Reguli de vorbire eficientă: vorbirea pe rând, ascultarea, păstrarea ideii, combaterea unei idei cu argumente.

Povestirea unor întâmplări personale. Repovestirea unor întâmplări audiate sau citite.

Elemente de construcția comunicării

Sunetele limbii române. Articulația vocalelor și consoanelor (fără denumire). Alfabetul

Literele mari și mici de tipar și de mână, grupurile de litere ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi.

Simboluri uzuale din universul apropiat

Silaba. Cuvântul. Enunțul (fără teoretizări). Despărțirea cuvintelor în silabe (intuitiv, fără cunoașterea regulilor)

Convenții ale limbajului scris:

- Scrierea cu majusculă.
- Punctuația: punctul, semnul întrebării, semnul exclamării; *virgula în enumerare.

Organizarea textului scris: plasarea datei, a titlului, a alineatelor